

Opgave 3 Laaggeletterdheid

Bij deze opgave horen figuur 1 en de teksten 6 en 7 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Deze opgave gaat over het vraagstuk van laaggeletterdheid. Laaggeletterden zijn mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden, zoals het gebruik van DigiD of het maken van een cv. Deze basisvaardigheden beheersen zij niet op het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij mee te kunnen doen. (*bron: Stichting Lezen & Schrijven*)

Gebruik de inleiding van deze opgave.

- 2p 16 Beredeneer dat digitalisering als veranderingsproces invloed kan hebben op het vraagstuk van laaggeletterdheid. Gebruik in je redenering:
- een omschrijving van het begrip digitalisering;
  - de omschrijving van het hoofdconcept verandering;
  - informatie uit de inleiding van deze opgave om je redenering te ondersteunen.

Gebruik figuur 1.

- 2p 17 Leg uit dat er bij het vraagstuk van laaggeletterdheid sprake is van sociale ongelijkheid. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept sociale ongelijkheid;
  - informatie uit figuur 1 waaruit sociale ongelijkheid blijkt.

Gebruik figuur 1.

Stel dat je onderzoek doet naar laaggeletterdheid. Aan het begin van het onderzoek formuleer je een hypothese.

- 2p 18
- Formuleer een hypothese over laaggeletterdheid die op grond van figuur 1 bevestigd moet worden.
  - Benoem de afhankelijke en de onafhankelijke variabele in deze hypothese.

Gebruik tekst 6.

- 2p 19 Leg uit of het verkrijgen van de nieuwe functie van de hovenier een voorbeeld is van positietoewijzing of van positieverwerving. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip positietoewijzing of positieverwerving;
  - informatie uit tekst 6 waaruit het begrip positietoewijzing of positieverwerving blijkt.

Gebruik tekst 6.

- 4p 20 a Leg uit dat er bij de hovenier uit tekst 6 sprake is van sociale mobiliteit. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip sociale mobiliteit;
  - informatie uit tekst 6 waaruit het begrip sociale mobiliteit blijkt.
- b Leg uit met welk soort kapitaal de sociale mobiliteit van de hovenier in tekst 6 te verklaren is. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving van het begrip cultureel kapitaal, sociaal kapitaal of economisch kapitaal;
  - een voorbeeld van het gekozen kapitaal uit tekst 6.

Gebruik tekst 7.

Het proces van politieke besluitvorming kan beschreven worden vanuit het systeemmodel. In het systeemmodel worden verschillende fasen onderscheiden. De fase van omzetting/conversie kent drie sub-fasen.

- 2p 21 Leg uit in welke sub-fase van omzetting/conversie de politieke besluitvorming over de aanpak van laaggeletterdheid in tekst 7 zich bevindt. Gebruik in je uitleg:
- de naam van de sub-fase van het systeemmodel;
  - informatie uit tekst 7 waaruit deze sub-fase blijkt.

Gebruik tekst 7.

- 3p 22 Beredeneer dat de opvattingen van het kabinet over de aanpak van laaggeletterdheid ideologisch zijn. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het kernconcept ideologie;
  - informatie uit tekst 7 om je redenering te ondersteunen.

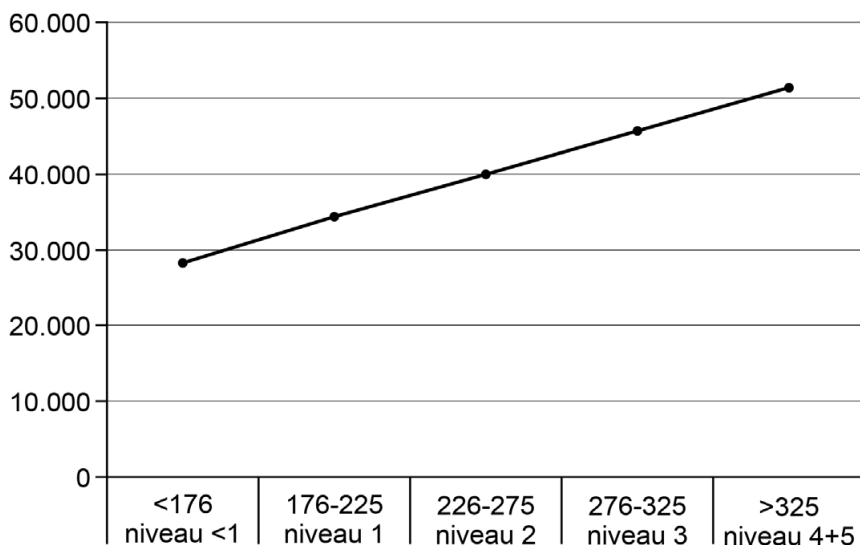
Gebruik tekst 7.

De overheid beschikt over verschillende instrumenten om de sociale ongelijkheid te beïnvloeden, zoals mensen verzekeren tegen inkomensverlies.

- 2p 23 Leg uit welke **twee andere** instrumenten om de sociale ongelijkheid te beïnvloeden, te herkennen zijn in de aanpak van laaggeletterdheid in tekst 7. Gebruik in je uitleg bij elk instrument een voorbeeld uit tekst 7.

figuur 1

Besteedbaar persoonlijk inkomen per niveau van taalvaardigheid

naar: Stichting Lezen & Schrijven, 2016

Toelichting

Het besteedbaar inkomen is het bruto-inkomen waar onder andere premies en belastingen zijn afgehaald (CBS). Niveau <1 is zeer laaggeletterd, niveau 1 is laaggeletterd. Niveau 4+5 is het hoogste niveau van taalvaardigheid.

tekst 6

‘Nu kan ik wel de werkinstructies lezen’

(...) “Na de groenopleiding kon ik aan de slag als hovenier. Werken met je handen. Als het echt nodig was om iets op papier te zetten, dan vroeg ik om hulp. (...) Maar ik wilde hogerop en daar moest ik voor leren. Toen ben ik begonnen met taallessen. Uiteindelijk heb ik mijn diploma’s gehaald. Nu werk ik als meewerkend voorman. Dat betekent veel meer papierwerk. Bijvoorbeeld urenregistraties bijhouden,

veiligheidsprocedures in de gaten houden als we langs de weg werken en werkinstructies van klanten lezen. Er is een wereld voor me open gegaan. Ik hoef minder te vragen. Voel me zekerder. Voor mijn werkgever ben ik interessanter geworden en ik heb meer verantwoordelijkheden gekregen. Vanuit mijn functie onderhoud ik bijvoorbeeld nu zelf de contacten met opdrachtgevers.” (Hovenier (39))

bron: Stichting Lezen & Schrijven, 2019

tekst 7

Nieuwe ambities voor aanpak laaggeletterdheid

Om laaggeletterdheid aan te pakken, trekt het kabinet € 425 miljoen uit in de periode 2020-2024. Dat is ruim € 35 miljoen méér dan in de periode 5 2015-2019. Onderdeel van de nieuwe aanpak is onder andere om meer mensen te bereiken die Nederlands als moedertaal hebben. (...) Minister Van Engelshoven (OCW), minister 10 De Jonge (VWS), staatssecretaris Van Ark (SZW) en staatssecretaris Knops (BZK) schrijven dat vandaag in een gezamenlijke brief aan de Tweede Kamer over de 15 vervolgaanpak van het programma *Tel mee met taal*.
Minister Van Engelshoven: "Dit kabinet staat voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen: 20 praktisch en theoretisch geschoold, jong en oud, met en zonder migratie-achtergrond. Taal, rekenen en digitale vaardigheden zijn hiervoor onmisbaar. Een tekort aan deze 25 vaardigheden vormt een barrière om zelfstandig mee te doen in onze maatschappij, online én offline.

Daarom investeren we flink om mensen hun basisvaardigheden te laten verhogen." (...) 30
Onderdeel van de nieuwe aanpak is om méér mensen te werven voor deelname aan cursussen, specifiek de groep met Nederlands als 35 moedertaal. Er wordt extra geld uitgetrokken om ervaringsdeskundigen op te leiden die mensen in hun omgeving kunnen enthousiasmeren om een cursus te 40 volgen. Kinderen en jongeren met een taalachterstand worden sneller geholpen. (...)
Gemeenten krijgen meer geld om het bereik en de kwaliteit van hun 45 lesaanbod te vergroten. Per regio komt er een ambitieus plan voor de komende jaren. (...) Voor werkgevers komt jaarlijks € 3 miljoen beschikbaar om werknemers cursussen taal, 50 rekenen en digitale vaardigheden aan te bieden. Ook wordt een expertisepunt basisvaardigheden opgericht (...).

bron: Rijksoverheid, 2019